

LA FORMACIÓ D'ADULTS, UNA TASCA PER AL FUTUR

Josep Masdeu i Esperó (*)

"L'educació d'adults té per objectiu satisfer les necessitats formatives i les aspiracions de les persones adultes en tota la seva varietat. Imposa una concepció dinàmica i funcional del concepte de formació. No arranca d'un programa establert amb anterioritat, ni de la divisió del saber en matèries separades com ho estableix l'ensenyament tradicional, sinó que arranca de situacions concretes, de problemes actuals als quals els propis interessats han de trobar la solució".

Conferència Internacional de la UNESCO a Elsionor

Fins fa ben poc, parlar de formació d'adults era referir-se a una activitat formativa quasi marginal i compensatòria. Aquest nom solia suggerir exclusivament les classes destinades a aquelles persones que no havien pogut anar a l'escola quan "n'era el moment". Força gent pensava que l'educació d'adults era només això, i que quan l'escolarització obligatòria es generalitzés desapareixeria la necessitat de formació d'adults.

Crec que no és arriscat dir que es tenia una concepció només compensatòria de l'educació d'adults i es creia que les necessitats de formació de les persones adultes eren produïdes només per les mancances de formació a aquelles persones que no havien estat escolaritzades o que no havien completat la seva escolarització.

En aquests moments observem que la concepció de l'educació de les persones adultes està canviant.

Resposta a les necessitats del present i del futur

La formació de les persones adultes es troba en un procés d'evolució i d'ampliació.

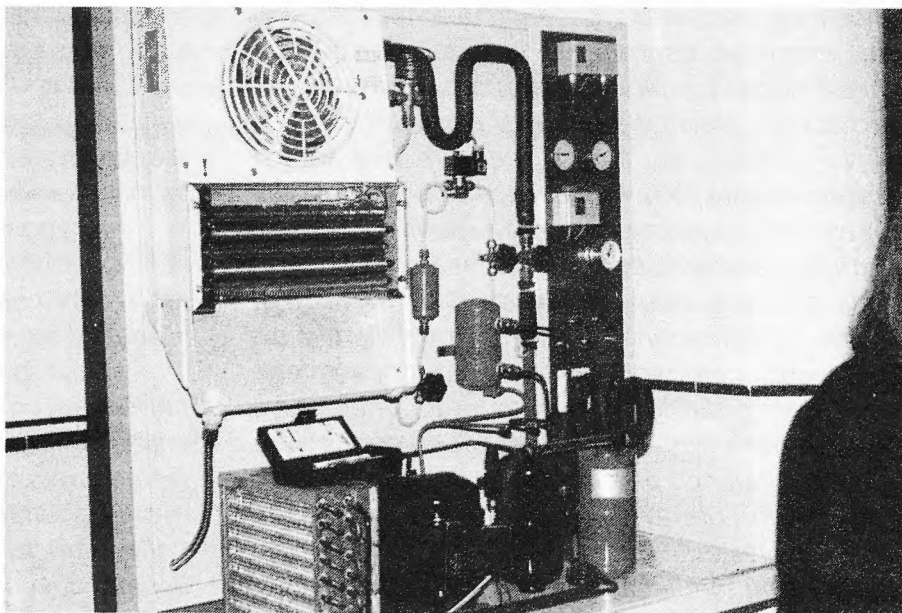
Tots sabem que una definició de la formació d'adults no pot ser estàtica, ni descontextualitzada. Ha de ser susceptible de ser reformulada, i ha de tenir en compte aquells factors socials (històrics, econòmics, culturals) en els quals es desenvolupa.

Una de les primers "il·lusions" que han caigut ha estat la de pensar que amb l'extensió de l'escolarització obligatòria desapareixeria la necessitat de l'educació de persones adultes. Tots som conscients

de patir. Ara ens sorprèn que són els països considerats punters els que compten amb programes de formació instrumental i bàsica d'adults més organitzats i arrelats.

Els canvis de tota mena que ha sofert la nostra societat exigeixen un nou plantejament. Ara quasi tothom es troba més o menys empès a formar-se d'una manera continuada, sigui quin sigui el seu nivell de formació inicial.

La implantació de les noves tecnologies que afecten directament la competi-

que no ha estat així. En els països més industrialitzats, on l'escola obligatòria és una realitat des de fa temps, continuen tenint necessitat de formació bàsica d'adults. Una quantitat gens menyspreable de joves que han passat per l'escola es troben en una situació d'analfabetisme funcional.

Per altra banda el sentit de l'educació d'adults ha canviat en les societats del nostre entorn. Fins fa ben poc, només trobàvem programes d'educació de persones adultes als països subdesenvolu-

titivitat del sistema productiu, la transformació del món del treball i la seva flexibilitat, són algunes de les causes que exigeixen cada cop més, una sòlida formació de base que faci possible la polivalència i l'adaptació als canvis constants.

L'analfabetisme funcional

Sociològicament s'ha estès l'ús de l'expressió **analfabetisme funcional**. Convé clarificar que aquest terme no es reflecteix directament en cap de les categories del padró o del cens. No és, per tant, acceptable (tot i que a vegades

algunes organitzacions ho fan i així s'ha publicat) l'afirmació que els que no tenen el graduat escolar són analfabets funcionals.

S'entén per analfabetisme funcional la falta de domini de la lectura, l'escriptura, el càlcul i d'altres codis socials i culturals necessaris per enfrontar-se amb les exigències de la societat en què es viu. El nivell de coneixements suficients variarà en funció de les característiques de cada societat en cada lloc i moment.

L'any 1985 es va publicar el llibre de JONATHAN KOZOL, "Illiterate America" "(Analfabetos USA". Barcelona, 1990. Ed. El Roure). La dada que va provocar més rebombori d'aquest treball va ser que més de 60 milions de ciutadans dels Estats Units són analfabets funcionals. Posteriorment s'han realitzat estudis semblants en d'altres països, posant de manifest dades igualment preocupants ("Estudi sobre l'analfabetisme funcional a Catalunya", Ramon Flecha i d'altres. Generalitat de Catalunya, 1993)

El funcionament de la nostra societat comporta la renovació dels nivells de competència formativa d'una forma molt accelerada. Determinats col·lectius no sempre tenen els recursos suficients per assimilar aquests canvis amb un ritme apropiat.

Qualsevol edat és bona per aprendre

Que l'edat apropiada per aprendre és la infància i l'adolescència és una altra "il·lusió" que ha caigut. Les recerques de les tres últimes dècades demostren que la capacitat d'aprenentatge de les persones a l'edat adulta no és ni superior ni inferior que a la infància i l'adolescència.

Les aportacions de la psicologia proporcionen elements interessants que cal tenir en compte. Els estudis sobre la **intel·ligència cristal·litzada** (engloba els factors de desenvolupament intel·lectual lligats directament a l'experiència i a l'aprenentatge) i sobre la **memòria semàntica i la memòria episòdica** (record d'esdeveniments lligats a l'experiència vis-

cuda) tenen una repercussió directe sobre la pràctica de la formació de persones adultes.

Una nova concepció de la formació d'adults

Fins aquí la descripció d'alguns dels aspectes que incideixen directament en la formació d'adults i que en fan necessària la seva renovació. Ben segur que cal aprofundir-los i en falten d'altres que també són importants. Però constitueixen elements de reflexió per al debat, cada vegada més necessari, sobre l'educació de les persones adultes en la nostra societat.

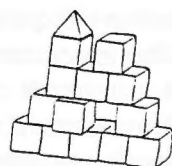
Aquestes idees ens poden portar a treure, si més no, algunes conclusions:

- Està canviant el sentit de l'educació d'adults a la nostra societat.

- Cal desenvolupar currículums (continguts, temporalització, metodologia, avaluació) específics que tinguin en compte les característiques de l'aprenentatge de les persones adultes i les exigències formatives de la nostra societat.

- S'han de desenvolupar programes globalitzadors d'educació d'adults amb d'altres objectius i en marcs diferents dels tradicionals. □

(*) Director Adjunt del Centre de Recursos per a l'E.A. "El mil·lenari", de Barcelona,

CURS "Elaboración de Unidades Didácticas" CURS "Estimulación Precoz"

Conselleria de Cultura, Educació i Esports

Informació i matrícula
FUNDACIÓ ECCA

Centre d'educació de persones adultes

Avda. Gabriel Alomar i V., 17-1r-A

Palma de Mallorca 07006

Tlf. 463321 465488

INFORMACIÓ

Començament del curs: 28 de febrer de 1994

Duració: dos mesos

Preu: cada curs 7.000 ptes.

tot dos per 10.000 ptes.

Inclou: material imprès i cassettes amb classes enregistrades.